

Kaya, T. (2015). ABD’de ev okulu uygulamasının tarihsel gelişimi ve bugünkü durumu üzerine bir değerlendirme, *Sosyoloji Dergisi*, 3. Dizi, 30. Sayı, 2015/1, 79-98.

ABD’de Ev Okulu Uygulamasının Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu Üzerine Bir Değerlendirme*

Tülay Kaya**

Özet: Ev Okulu, 1960’ların sonunda, daha parlak bir gelecek için resmi öğretim kurumlarına devam etme gerekliliğinin yaygın kabul kazandığı bir zaman diliminde, ebeveynlerin çocuklarının eğitimi konusunda profesyonellere yönelmek yerine bu sorumluluğu kendilerinin üstlendiği bir uygulama olarak ABD’de ortaya çıkmıştır. Eğitim alanında toplumsal hareket olarak ortaya çıkan ev okulu, günümüzde, ABD’nin yanı sıra birçok ülkede yasal bir uygulama olarak yürürlükte olan alternatif bir eğitim seçeneğidir. Ev okulunun ABD’de ortaya çıkışı ve evrildiği mevcut durumun genel bir değerlendirilmesinin yapıldığı bu çalışmada ulaşılan temel sonuçlardan birisi, kurumsal eğitim karşıtlığıyla ortaya çıkan ev okulunun bugün yasallaşma süreciyle birlikte marjinalliğini kaybederek kurumsal eğitimin bir parçası haline gelmiş olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Ev Okulu, ABD, Alternatif Eğitim, 1960’lar, Toplumsal Hareketler, Eğitim Sosyolojisi

An Evaluation of the Historical Development and Recent State of Homeschooling in the USA

Abstract: At the end of 1960s, a time when the requirement to attend formal education institutions for a more promising future was commonly acknowledged, homeschooling emerged as a practice in which parents themselves undertook responsibility for educating their children instead of directing them to professionals. Having emerged as a social movement in the educational field, homeschooling is an alternative choice of education that is practiced legally in many countries besides the USA. One of the basic conclusions of this study, in which an overview of the emergence of homeschooling in the USA and its current situation have been taken, is that homeschooling, after emerging as a reaction against institutional education, has lost its marginality; and that in parallel to its legitimization, it has been transformed into a segment of institutional education today.

Keywords: Homeschooling, the USA, Alternative Education, 1960s, Social Movements, Sociology of Education

* Bu çalışma, TÜBİTAK-BİDEB 2219-Yurtdışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı tarafından desteklenmiş olup, Penn State Üniversitesi’nde yapmış olduğum çalışmaların bir ürünüdür.

** Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü,
tulaykayatr@gmail.com

Giriş

Eğitim reformlarının güncelliğini yitirmediği ülkemizde şimdilerde ev okulu uygulaması eğitim ajandasına konu olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Kanada, Norveç, Belçika, Çek Cumhuriyeti, İsviçre, Güney Afrika, Fransa, İngiltere, Avustralya, İrlanda, Rusya, Yeni Zelanda ve İsrail ev okulunun yasal olarak uygulanabildiği ülkelerden birkaçıdır (bkz. HSLDA, t.y.). ABD, ev okulunun en yaygın olarak uygulandığı ülke olarak oldukça zengin bir geçmişe ve bu deneyimle büyüyen bir literatüre sahiptir. Türkiye’de mevcut eğitim sistemi içerisinde deneyimlenmemiş olan ev okulunu alternatif eğitim uygulamaları bağlamında ele alan çalışmalar bulunmakla birlikte, bu ilgi eğitimbilimcilerin çalışmalarıyla sınırlıdır (Aydın, 2010; Aydoğan, 2007; Gündüz, 2006; Kılıç ve Önen, 2012; Öz, 2008; Pehlivan ve Pehlivan, 2000; Taşdan ve Demir, 2010, 2013; Töste ve Elçiçek, 2013).

Bu çalışmada, ev okulu uygulamasının ABD’de bir toplumsal hareket olarak ortaya çıkışı ve evrildiği mevcut durum sosyoloji disiplini sınırları içinde değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, ev okulunun ortaya çıkışı ve gelişimi, Amerikan toplum kimliği ile ilişkili olarak ele alınmıştır. ABD, bir anlamda, “ütopyanın gerçekleştiği yer”dir. En azından, dünya genelinde ABD’ye ilişkin mevcut algı böyledir. Amerika kıtası, keşfedilmesinden itibaren Eski Dünyadan insanları kendisine çekmiştir. Göçmenler, yeni kıtaya gelirken aidiyetlerini beraberlerinde getirmiş olsalar da, “rüyalar ülkesi Amerika” imgesi bir Amerikan kimliği inşa edilmesi için en elverişli zemini sağlamıştır. ABD, “rüyalar ülkesi” imgesini yazılı ve görsel medya aracılığıyla tüm dünyaya sunarken, bu imgenin kendi içinde, kendi vatandaşlarına sunulmasında bir toplumsal kurum olarak eğitim oldukça kritik bir rol üstlenmiştir.

Ev okulu uygulamasının ABD’de ortaya çıkışı eğitim kurumuna biçilen toplumsal rol düşünüldüğünde daha da ilgi çekici bir konu haline gelmektedir. Amerikan toplum koşulları bağlamında, bu eğitim uygulamasına ilişkin tarafsız bir değerlendirmeye ulaşmak için çeşitli basılı ve çevrimiçi süreli yayın, makale ve araştırma raporlarını içeren bir literatür taraması yapılmıştır. Söz konusu literatür taraması, ABD’de eğitim kurumundan ne anlaşıldığının kavranmasının yanı sıra, mevcut eğitim sistemi içinde ev okulunun ortaya çıkışına zemin hazırlayan toplumsal koşulların anlaşılması bakımından önemli bilgiler sunmaktadır. Bununla birlikte, bu çalışmadaki amaç ev okulu uygulamasını alana ilişkin literatürün sunduğu biçimde tekrar inşa etmek yerine, Amerikan toplumunun özgün koşullarından soyutlamadan ele almaktır.

Yine, bu çalışma kapsamında, ev okulunu tercih eden ailelerin çocuklarının akademik başarısına dair herhangi bir tartışma gündeme getirilmeyecektir. Bununla ilişkili olarak ev okulu uygulamasında kullanılan öğretim metodları ve teknikleri, ölçme ve değerlendirme yöntemleri gibi bir eğitimbi-

limci uzmanlığı gerektiren başlıklar çalışmanın dışında tutulmuştur. ABD'de ev okulunun ortaya çıkışı ve bugün gösterdiği özellikler bu sınırlar içerisinde değerlendirilmiştir.

Ev Okulu: Tanımı, Kapsamı ve Arka Planı

Yüzeysel bir bakışla ev okulu, akademik öğrenimin okul duvarları dışında, K-12 yaş grubundaki çocukların ailesiyle birlikte yaşamını sürdürdüğü evinde ve ebeveynlerinin gözetiminde gerçekleştirildiği bir eğitim uygulaması olarak anlaşılabilir. Net ve genel geçer bir tanımını yapmak o kadar kolay değildir. Söz konusu güçlük, ev okulunun çeşitli formlarda uygulanıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Kaldı ki, ev okulu, evde eğitim, yaşam tarzı olarak öğrenim ve ev merkezli öğrenim gibi kavramlaştırmalar bile tek başına uygulama çeşitliliği hakkında fikir vermeye yetmektedir.

Ev okulunun farklı formlarda uygulanmasının ve bu uygulamaların farklı kavramlarla ifade ediliyor oluşunun gerisindeki en belirleyici unsur, ailelerin ev okulunu tercih etme motivasyonlarının çeşitliliğidir. Bununla birlikte, uygulamada belli bir takım ortaklıklar paylaşılmaktadır. Bu anlamda en temel ortaklık, farklı motivasyonlarla ev okulunu tercih eden ailelerin kurumsal eğitim formuyla ve içeriğiyle ilgili sıkıntılarının olmasıdır. Aileler birbirinden farklı dini, ekonomik ve ideolojik nedenlerle çocuklarının kurumsal eğitimin parçası olması fikrini reddederek, ev okulunu tercih etmektedirler. Bu bağlamda, resmi öğretim kurumlarının değişen şiddette reddedilmesi ve evin öğrenmenin merkezi olması ev okulunu tanımlayan asli unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Paylaşılan bir diğer ortaklık, ebeveynlerin ev okulunun resmi öğretim kurumlarından çok daha kaliteli eğitim sağladığına dair duydukları güvenidir. Çocuklarının eğitimi konusunda uzmanlaşmış kurumlara erişim imkanları olduğu halde ebeveynler, bu özgüvenle ve kendi iradeleriyle bu tür bir sorumluluğu üstlenmektedirler. Anne ve babanın aktif olarak rol aldığı bir eğitim uygulaması olması, aile içi iş bölümünü de beraberinde getirmektedir. Bu iş bölümü dahilinde ebeveynler, çocuklarının ilgileri ve kendi özel koşullarının belirlediği sınırlarda çocuklarına rehberlik ederler. Söz konusu rehberlik kimi aileler için oldukça zengin bir piyasası bulunan müfredatlardan birinin ya da birkaçının çok sıkı bir şekilde izlenmesini sağlamakken, kimi aileler bu müfredatlara ya hiç başvurmaz ya da çok sınırlı düzeyde kullanırlar. Kimi aileler ise devlet okullarıyla sınırlı düzeyde de olsa ilişki halindedirler. Çocuklarına spor, müzik, fizik ya da kimya gibi belli bir takım dersleri devlet ya da özel okul gibi kurumsal eğitim kurumlarından aldırabilirler. Dolayısıyla, bu eğitim pratiğinde, akademik eğitim oldukça esnek, çocuğun ihtiyaçları ve ailelerin beklentileri ekseninde oldukça kişiselleştirilmiştir.

Ev okulu, günümüzdeki uygulama çeşitliliğini süreç içinde kazanmıştır. 1990'lara kadar illegal olarak gerçekleştirilmiş olan ev okulunun ABD'de alternatif bir eğitim uygulaması olarak ortaya çıkışı 1970'lerdedir. Burada asıl dikkat çekici olan durum, kurumsal eğitimin ülkenin her eyaletinde erişime açık olduğu ve zorunlu eğitim yasasının çoktan uygulamaya konduğu bir dönemde ailelerin ev okuluna yönelmiş olmalarıdır ki, ev okulunun ortaya çıkışı ve gelişimi, ABD'de devlet okullarından beklentiler bağlamında anlamını bulacaktır.

ABD'de Devlet Okullarının Ortaya Çıkışı

Devlet okulları, ABD'de 1800'lü yılların sonlarından itibaren var olmaya başlamıştır. ABD'de kamu eğitiminin kurucusu olarak görülen Horace Mann'a göre devlet okulları, sağlıklı bir toplum yaratmanın oldukça etkili bir aracıydı. Okullar, göçmenlerden oluşan bir toplumdan bir ulus yaratabilmek ve toplumu bir arada tutabilmek için ihtiyaç duyulan benzeşimin inşa edilebileceği bir zemin sunuyordu (Spring, 2010, s. 8). Amerikan toplumunu tanımlayacak değerler üzerinde uzlaşının yaratılmasında "derslikler" özel alanlar olarak görülmüş ve devlet okullarına "ideal" toplumu yaratmak için araçsal önem atfedilmiştir.

ABD'nin 19. yüzyıldaki toplumsal koşulları bu tür bir dayanağa ihtiyaç yaratmıştır. Endüstrileşmenin de hız kazanmasıyla birlikte ABD, refah arayışının tetiklediği büyük göçmen dalgalarını kendine çeken bir merkeze dönüşmüştür. Bununla birlikte, bu yeni göçmen dalgası, koloni döneminin göçmen gruplarından farklı demografik özellikler göstermekteydi. Yeni gelenlerin endüstrinin ihtiyaçları doğrultusunda mevcut işleyişe zarar vermeyecek bir form kazanmaları gerekiyordu. Bu nedenle yeni gelen göçmenlerin Amerikanlaştırılmaları, Amerikan toplum yaşamında aciliyet taşıyan bir mesele olarak ortaya çıkmıştır. Okullar, bu bağlamda Amerikanlaştırmanın mekanı ve en işlevsel aracı olmuştur. Okulların göçmenlerden bir ulus yaratabilmenin en elverişli mekanı olarak görülmesi neticesinde, 19. yüzyılda kamu okulları hızla yaygınlık kazanmıştır. Meyer, Tyack, Nagel ve Gordon'nun da (1979) dikkat çektiği gibi, "19. yüzyılda devlet okullarının tüm kıtaya hızla yayılması, Amerikan tarihinde kurum inşası sürecinin en dramatik örneklerinden birisidir"(s. 591).

ABD'de New England'da ilk kez filizlenen kamu okulları, bugün, zorunlu eğitim yasalarıyla devlet güvencesinde oldukça büyük bürokratik bir yapılanmaya ulaşmıştır (Baugus, 2009, s. 8). Bu yapılanmanın emarelerini daha erken bir dönemden itibaren izlemek mümkündür. 1900'de 5-19 yaş grubu nüfusun yarısı okuldayken, 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra neredeyse 10 kişiden 8'inin okula devam ettiği çarpıcı bir orana ulaşmıştır (Tyack ve Cu-

ban, 1995, s. 21). Donald A. Erickson (2005) söz konusu çarpıcı büyümeyi şöyle özetlemektedir:

1988 yılında, tipik bir ABD’li genç yalnızca 5 yıl süreli bir eğitim almayı bekleyebilirdi. Şimdi ise, gençler liseyi bitirmeden okulu bıraktıklarında üzülmüyoruz ve hepsinin koleji bitirmelerini arzu ediyoruz. Gençlerin bir yılda okullarda geçirdikleri –okula kayıtlı oldukları yıllar içinde– ortalama gün sayısı, 1900’da 99 iken, 1950 yılında 158’e yükseldi. 1870’te ülkenin 17 yaş gençlerinin yalnızca %2’lik çok küçük bir kesimi liselere (kamu ve özel) kaydedilirken, 1940’ta bu oran %79,40’a yükseldi. Onyıllar geçtikçe, ülke gençliği daha yüksek oranlarda okula gitti, yılın daha büyük kısmında okula devam etti ve eğitimlerini yıl olarak daha uzun süre sürdürdüler. (s. 35).

Kamu ya da özel resmi öğretim kurumlarındaki öğrenci sayısının bugün ulaştığı oran, okulların sorgulanmaksızın gidilmesi gereken kurumlar olduğuna dair toplumsal kabulü de yansıtmaktadır. Ailelerin çoğu için, çocuklarının kurumsal eğitimin parçası olması aynı zamanda daha parlak bir geleceğin teminatı demektir. Dolayısıyla, resmi öğretim kurumlarına devam etmek ve yaşamda başarılı olmak arasında oldukça güçlü bir ilişkilendirme yapan bir zihniyet yaratılmıştır. David Baker’a göre (2014), bu hızla yayılan “herkes okula gitmeli” fikri görece yeni bir fikirdir ve bir anlamda eğitimde yaşanan bu gelişmeler bir çeşit devrimdir. Söz konusu dönüşüm, farklı toplumlarda ilköğretimden yükseköğretime kadar organizasyonel yapılanmalardaki benzeşmeler üzerinden de gözlenebilir. Eğitimin devlet tarafından olduğu kadar bireyler tarafından da bu şekilde desteklenmesi okullaşmayı kitlesel hale getirmiştir.

Ev Okulunun Ortaya Çıkışı ve Kökenleri

Ev okulu, ABD’de okullaşmanın yaygınlaştığı ve toplumun genelinin çocuklarını sorgulamaksızın kamu ya da özel öğretim kurumlarına gönderdikleri bir zaman diliminde ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, kimi kaynaklar ev okulunun ortaya çıkışının köklerini koloni dönemi ve bağımsızlık savaşı sonrası Amerika’sında ararlar ve bu arayışlarını George Washington, Abraham Lincoln, Thomas Jefferson ve Franklin Roosevelt gibi ABD’nin kurucu isimlerinin de ev okulu uygulamasının ilk öğrencileri oldukları iddiasıyla desteklemeye çalışırlar (Basham, Merrifield ve Hepburn, 2007, s. 7; Campbell, 2012, s. 26; Grubb, 1998, s.3; Whitehead ve Crow, 1993, s. 116). Bu bakış açısına göre, ev okulu her ne kadar çağdaş bir eğitim uygulaması olarak düşünülse de, aslında 19. yüzyılın sonlarına kadar henüz devlet okullarının ve zorunlu eğitim yasalarının ortaya çıkmadığı koloni ve bağımsızlık savaşı sonrası döneminin en yaygın ve neredeyse tek öğretim biçimiydi. Dolayısıyla ev okulunun

kökleri koloni dönemi Amerika'sında aranmalıydı (Al Andrade, 2008, s. 38; Gustafson, 2012; Hill, 2000, s. 20; Smiley, 2010, s. 2-3).

Bununla birlikte, koloni dönemi Amerika'sında ebeveynler tarafından evde gerçekleştirilen eğitimle 1970'lerde ilk örnekleri görülen ev okulu uygulaması birbirine karıştırılmamalıdır. ABD'de 19. yüzyılda zorunlu eğitim yasası çıkana kadar yeni kuşağın evde eğitim görmesi mümkün olan tek yoldu. Hatta bu, ebeveynlerin zorunlu bir göreviydi. Oysaki 1960'lara gelindiğinde, çocukların eğitiminin sorumluluğu el değiştirmiş ve öğretim kurumları bu sorumluluğu üstlenen uzmanlık alanlarından biri olarak çoktan yerleşik bir hal almıştır. Diğer taraftan, 1960'larda toplumsal yaşam profesyonel işbölümü üzerinden şekillenirken, bu dönüşüme, bu kurumların varlığının, işleyişinin ve amaçlarının sorgulanması da eşlik etmiştir. Bu dönemi Richard Neumann (2003) kısaca şöyle özetlemektedir:

Tüm veriler göstermektedir ki 1960'lar bir çekişme dönemi, Amerikan kültürüne hakim olan sosyal ve ekonomik kurumların ve anlamlar, inançlar ve değerler sisteminin yaygın ve eleştirel olarak incelendiği bir dönemdi. Özgürleşme ve şaşırtıcı olasılıklar, ayda yürüyen insan, fakirliğe karşı açılan savaş ve 'Büyük Toplum'un inşası dönemiymişti. Ayrıca, caddelerde ayaklanmalar ve Vietnam'da ölüm, dehşet ve yıkım dönemi, suikasta kurban giden rüyaların ve yalanların dönemiymişti. (s. 9).

Toplumsal hayatın hemen her cephesinin sorgulandığı bu dönemde, kurumsal eğitimin mevcut sistemi yeniden ürettiği iddiasıyla birçok alternatif eğitim arayışı ortaya çıkmıştır. Bu koşullar altında, ev okulu, hayata geçirilen diğer birçok alternatif eğitim uygulamalarından biri olarak 1960'ların sonunda toplumsal bir hareket olarak doğmuştur. Bu yönüyle ana akım kültüre ciddi bir başkaldırıdır.

Bireysel düzeydeki arayışların kolektif bir form kazanmasında dönemin eğitim eleştirmenlerinin etkisi büyüktür. Eğitim eleştirmenleri, mevcut sistemin reformlarla düzelebileceğine dair inançlarını kaybettiklerinden, bir anlamda, ebeveynleri çocuklarını evde eğitmeleri konusunda teşvik etmişlerdir. (Collom, 2005, s. 309). Çalışmalarıyla, ailelerin duydukları rahatsızlıkları rasyonalize ederek eyleme geçirmelerine düşünsel dayanak sağlamışlardır. Bu bağlamda, mevcut eğitim sistemine ve kurum olarak okullara getirdikleri eleştirilerle öne çıkan isimlerin başında John Holt gelir. Holt'un kurumsal eğitime getirdiği eleştiriler hızla karşılık bulup yaygınlaşmıştır. *How Children Fail* (Çocuklar Neden Başarısız Olur, 1964), *How Children Learn* (Çocuklar Nasıl Öğrenir, 1967) ve *The Underachieving School* (Beklenen Başarıyı Gösteremeyen Okul, 1969) Holt'un bu çalışmalarından ilk akla gelenlerdir.

Holt, çalışmalarında okul sisteminin açmazlarına dikkat çekerek, yaşayarak öğrenmenin hayatiyetine vurgu yapmıştır. Ona göre, kurumsal eğitim, çocukların gelişimindeki en önemli boyut olan yaratıcılık ve merakı öldürmektedir. Çünkü öğrenciler, öğretmenlerini memnun etmek adına sadece ödüllendirilmeye odaklanmaktadır. Oysaki çocuklar neyi, nasıl ve ne zaman öğrenmek istediklerine dair özgür bırakılmalıydılar. Yaşayarak öğrenme, Holt’tan ilham alanlar tarafından “okulsuzlaştırma” olarak da adlandırılmaktadır. Holt, çalışmalarında “okulsuzlaştırma” ve “ev okulu”nu birbirinin yerine kullanmıştır. Bununla birlikte Patrick Farenga’ya göre (1999) “Holt bu kelimeyi, ev okulu kelimelerinin akla getirdiği üzere, ailelerin sanki evlerinde minyatür okullar oluşturuyor olmaları izlenimini vermektan kaçınmak için yaratmıştı”.

Ivan Illich de kurumsal eğitime getirdiği eleştirilerle dönemi şekillendiren en önemli isimlerdendir. Özellikle *Okulsuz Toplum* (1970) isimli çalışmasında kurumsal eğitime bugün de etkileri süren eleştiriler getirmiştir. Illich, eğitimi sadece öğretmenlerin tekeline bırakılmayacak, herkesin herkesten öğrenebileceği yaşam boyu süren bir etkinlik olarak görür ve çocukların sadece okulda öğrenebileceği yaygın kabulünü reddeder ve bununla ilişkili olarak okula devam zorunluluğuna karşı çıkar. Ona göre zorunlu eğitim aracılığıyla gerçekleştirilen, büyük ölçüde, tüketim toplumunun hizmetine sorgulamaksızın girmeye hazır bireylerin yetiştirilmesidir.

Illich’in yanı sıra Paul Goodman (*Growing Up Absurd; Absürd Büyüme*, 1960; *Compulsory Mis-education; Zorunlu Yanlış Eğitim*, 1964), Allen Graubard (*The Open Classroom: Radical Reform and Free School Movement; Açık Sınıf: Radikal Reform ve Özgür Okul Hareketi*, 1970), Herbert Kohl (*The Open Classroom; Açık Sınıf*, 1970), Everette Reimer (*School Is Dead: Alternatives in Education; Okul Öldü: Eğitimde Alternatifler*, 1971) ve Jonathon Kozol (*Free Schools; Özgür Okullar*, 1972) gibi dönemin entelektüelleri de radikal okul eleştirileriyle ev okulu hareketinin gelişimine önemli katkılarda bulunmuşlardır.

Ev okulu literatürü, bu hareketin politik sol taraftarlarının 1960’lardaki çalışmaları ve eğitimde reform önerileriyle başladığına işaret etse de bu eğitim uygulaması aynı zamanda Hıristiyan kökenli bir hareket olarak sahiplenilmektedir (Lyman, 1998). Özellikle Soğuk Savaş geriliminin gölgesinde, 1980’lerin başında, “ev okulları eğitimle ilgili meselelerin, muhafazakar sağın kendi kaderini tayin hakkı savunuculuğunu sembolize eden ideolojik, muhafazakar, dinsel ifadeleri için zemin haline geldi” (Knowles, Marlow ve James, 1992, s. 227). Kendilerini Hıristiyan ev okulları olarak tanımlayan bu grup, kurumsal eğitime karşı çıkıp, çocuklarını evde kendileri eğiterek, çocuklarının eğitiminde kontrol sahibi olmayı talep etmişlerdir. Bu gruptakiler de kurumsal eğitimle barışık değillerdir, ancak temel rahatsızlıkları kamu okullarının

seküler yapısıdır. Hıristiyan ev okullarına göre öğrenmenin asıl merkezi evdir ve çocukların eğitimini, Tanrı tarafından öncelikli olarak ailelere verilmiş kutsal bir görev saymaktadırlar (Kunzman, 2009). Ev okulunun 1980'lerin başında kendilerini Hıristiyan ev okulcu olarak tanımlayan aileler tarafından benimsenmesi ve bu ailelerin sayısının kısa sürede artmış olması bu hareketin tarihini de biçimlendirmiştir.

Sosyolog Jane Van Galen (1986, 1991) ev okulunun süreç içinde karşıt toplumsal gruplar tarafından sahiplenilmesini izlemeye izin verecek şekilde, ailelerin motivasyonlarını kabaca iki grupta toplar: İdeolojik ve pedagojik. Ev okulu yapma kararında ideolojinin belirleyici olduğu ailelerin en temel argümanı, okulların kullandığı müfredatın içeriğinin kendi dini öğretilerine karşılık gelmemesidir. Pedagojik sebeplerle ev okulu yapanlar için temel belirleyici unsur ise, okulun aşırı otoriter yapılanmasında çocukların gelişimlerinin özgün bir şekilde gerçekleşmesinin mümkün olmamasıdır. Sosyolog Mitchell Stevens da, çalışmasında (2001), ev okullarını iki grupta toplar. Buna göre, Evanjelik Hıristiyan ev okullarını “inanancılar”, Evanjelik Protestanlar dışındaki tüm Hıristiyan, Müslüman, Yahudi ve agnostik gibi diğer ev okullarının hepsini ise “kucaklayıcılar” olarak kavramlaştırdığı iki grupta toplar. Eğitim tarihçisi Milton Gaither (2008) de benzer bir kategorileştirmeye gider. Ancak, Gaither, Van Galen'in yaptığı gibi pedagojik gerekçelerin ya da inanç sistemlerinin belirleyiciliğinde ev okulu yapma tercihlerine göre aileleri birbirinden izole iki gruba ayırmak yerine, bu iki grup arasında motivasyonları bağlamında paralellikler kurar. Ona göre, ister liberal, ister muhafazakar olsun ev okulunu tercih etme konusunda, her iki grup da ideolojik kampta yer almaktadırlar. Ortak paydaları, devletin çocuklarının eğitimine müdahalesinden duydukları rahatsızlıktır. Asıl mesele, ailelerin ev okulu yapma tercihlerinin gerisindeki özel ideolojik veya dini motivasyonlarının yoğunluğudur. Bu bakımdan, aileleri, özel ideolojik veya dini motivasyonları temelinde kendilerinden farklı olanları aralarına kabul etme derecelerine bağlı olarak, “açık cemaat” ve “kapalı cemaat” olarak iki grupta toplar.

Söz konusu kategorileştirmeler ev okulu yapma motivasyonlarının çeşitliliğini ve bu hareketin tarihini kavramaya izin verir bir profil sunsa da, bugün ev okulu hareketinin evrildiği mevcut durum bu kategorilerle sınırlandırılmayacak kadar çeşitlenmiştir.

Günümüzde Ev Okulu

Bugün, aileler çocuklarının akademik başarısına ya da hangi değer sistemi merkezinde yetiştirileceğine ilişkin kaygılardan, çocuğun özel eğitim gerektiren zihinsel ve bedensel ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir ortam ihtiyacına kadar çok çeşitli sebeplerle ev okulunu tercih edebilmektedirler (Cizek, 1990,

s. 110-111; Stoudt, 2012; Wagner, 2008, s. 14-19). Dahası, şimdilerde ev okulu dindar ya da liberal, beyaz, orta ve üst gelir grubu ailelerin tercihidir diyerek etiketlenen çok da kolay olmadığı oldukça heterojen bir grubu içermektedir (Rudner, 1999; K. M. Welner ve K. G. Welner, 1999, s. 3).

Ev okulunun bugün evrildiği durumun gerisindeki dinamiklerin başlıcası ev okulunun yasallaşma sürecidir. ABD’de ev okulunun yasallaşma serüveni, bu eğitim uygulamasının bugünkü formunu kazanmasında olduğu kadar, hızla büyümesinde de belirleyici süreçlerinden biridir. Ev okulcular 1970’lerden itibaren çocuklarının okulun bir ürünü olmasından ve devletin her düzeydeki denetim ve onay yetkisiyle çocuklarıyla ilişkilerinde araya girmesinden duydukları rahatsızlıkla yasal haklarını elde etmek için eyalet düzeyinde mücadele etmişlerdir (Isenberg, 2007, s. 388). Bu kolektif tepki kendisini en çok dernek ve destek gruplarının ortaya çıkışında göstermektedir. 1990’lara kadar birçok eyalette illegal olarak sürdürülen ev okulunun yasal uygulama zemini kazanmasına yönelik hukuki süreçler bu derneklerin savunuculuğunda sürdürülmüştür. Halen faaliyette olan bu derneklerden ikisi, ev okulcuların görünürlük kazanmasına ve sosyal ağlarını geliştirmelerine katkılarıyla öne çıkmaktadır.

Bu derneklerden ilki, 1983’te Michael Farris ve Mike Smith isimli avukatlar tarafından kurulmuş olan Ev Okulu Hukuki Savunma Derneği (Home School Legal Defense Association; HSLDA)’dir. Evanjelik Protestan ev okulcuların yasal haklarını kazanmasında ve korunmasında lobicilik ve hukuki destek sağlamada önemli bir rol üstlenmiştir (Isenberg, 2007, s. 388). Her ne kadar HSLDA üyeliği Hristiyanlık dışındaki inanç gruplarına açık olsa da, “İncil’den çıkarsanan talimat doğrultusunda ailelerin haklarını ve görevlerini desteklemeye adanmış bir ajandaya sahip olan, açıkça Hristiyan bir kurumdur” (K. M. Welner ve K. G. Welner, 1999, s. 4).

Bu derneklerden bir diğeri, Brian D. Ray tarafından 1990’da kurulan Ulusal Evde Eğitim Araştırma Enstitüsü (National Home Education Research Institute; NHERI)’dür. Kendisi de ev okulu yapmış bir ebeveyn olarak Ray’in, bu eğitim uygulamasının kamu okulları ya da özel okullara kıyasla avantajlarına dair onlarca yayını vardır ve çalışmalarını halen sürdürmektedir. NHERI, ev okulu hakkında araştırma ve yayın yapan bir destek kuruluşudur. HSLDA’ya kıyasla, farklı motivasyonlarla ev okulu yapan ailelere karşı daha kucaklayıcıdır. Ev okulu yapan aileler, bu kuruluş aracılığıyla ortak bir platformda bir araya gelerek bilgi alışverişi yapmanın yanı sıra sosyal ağlarını geliştirme olanağı elde ederler.

Kurumsal ve bireysel düzeydeki çabalar sonuç vermiş ve ev okulu illegal bir eğitim uygulaması olmaktan çıkıp, 1994’e gelindiğinde ABD’nin tüm eyaletlerinde yasal olarak uygulanabilen bir eğitim seçeneğine dönüşmüştür (Howell ve Sheran, 2008, s. 3). Diğer taraftan, ev okulu yasal uygulama zemi-

ni kazanmış olsa da aileler, ev okulu yapma kararlarını yerel eğitim otoritelere bildirmekten, çocuklarının gelişim raporlarını sunmaya kadar her türlü denetlenmeyi devlet müdahalesi olarak görmekte ve bunu aşmak için hukuki mücadelelerine halen devam etmektedirler.

Bilgisayar ve internet teknolojileri ve bu teknolojilerin kullanımının yaygınlaşması da, ev okulunun mevcut formunu kazanmasındaki belirleyici dinamiklerdendir. Bilgi ve problem sahalarının kolaylıkla paylaşılabilirliği ve ihtiyaç duyulan kaynaklara hızlıca erişilebilirliği yeni bir mecra olarak internet, ev okulunun hayata geçirilmesini kolaylaştıran en etkili yeniliklerden biridir. İnternet, çocuğa ve çocuk yetiştirmeye ilişkin benzer bakış açısına sahip olan aileleri hızla ve kolaylıkla bir araya getiren bir platformdur. Teknolojik gelişmelerin katkısı, ev okulunu tercih eden ailelerin kendileri gibi düşünen ailelerle iletişim kurmasını sağlayarak kendi sosyal ağlarını inşa etmelerine olanak tanınmasıyla sınırlı değildir. Ev okulu öğrencilerinin çevrimiçi derslere ya da forumlara üye olabilmesiyle birlikte, yeni melez ev okulu formları ortaya çıkmıştır.

Yeni melez ev okulu formlarının ortaya çıkışına müfredat seçeneklerinin zenginleşmesi de eşlik etmiştir. Bugün, çocuğun ihtiyaçlarına ve ailenin beklentilerine uygun oldukça zengin ev okulu müfredat çeşitliliği vardır. Ne tür bir müfredatın -Katolik, Yahudi, Protestan, Müslüman ya da dini hiçbir vurgu içermeyen-izleneceği ailelerin tasarrufundadır. Bunun yanı sıra, kimi aileler piyasadaki mevcut müfredat seçeneklerinden hiçbirini kullanmayarak kendi müfredatlarını kendileri de hazırlayabilmekte ya da müfredat sadece çocuğun ilgi alanlarından ibaret olabilmektedir. Bu bağlamda, kimi ailelerde çocukların akademik bilgiyle nasıl ve hangi yollardan ilişki kuracağı ailelerin sıkı gözetimindeyken, kimi ailelerde çocuğun akademik bilgiyle ilişki kurması ve bunu derinleştirmesinde ölçüt, çocuğun kendi ilgisidir. Kimi aileler kendi sosyal ağları üzerinden çocuklarının ihtiyaç duyduğu alanlarda düzenlenen grup aktivitelerine katılmalarını sağlarken, kimi aileler de çocuklarını devlet veya özel okullara yarı zamanlı yazdırıp belli derslere katılmalarını sağlamaktadırlar (Johnson, 2013).

Devlet okullarıyla ilişki birkaç ders almakla sınırlı değildir. Her şeyden önce, ev okulu yapma kararı çocuğun bütün öğretim hayatını belirlemez. Aileler, ilk ve orta öğreniminin herhangi bir aşamasında çocuklarını resmi ya da özel okuldan alıp ev okulu yapabildiği gibi, ev okulu öğrencisi çocuklarını tam zamanlı olarak herhangi bir resmi öğretim kurumuna yazdırabilirler. Her iki durumun da gerçekleşmesinin önünde yasal hiçbir engel yoktur. İlk ve orta öğretim çağındaki çocukların herhangi bir kurumsal çatı altında öğrenim görmemiş olmaları, yükseköğrenimlerine devam etmelerine engel değildir. Bu durum, ebeveynler için K-12 yaş grubundaki çocuklarının geleceğinin tasarı-

mında resmi kurumları bir zorunluluk olmaktan çıkarmaktadır. Evin öğrenmenin merkezi olmasıyla ilişkili olarak her bir çatı altında farklı uygulama formları deneyimleniyor olsa da, ev okulu kurumsal eğitime alternatiftir.

Toplumsal Kabullerin Dönüşümü ve Öğrenci Sayısında Radikal Artış

Bugün, legalleşme sürecinin başlangıcında olduğu gibi, ev okulu yapma kararları nedeniyle dışlanan bir ev okulcu profilinden söz etmek pek mümkün değildir. Ev okullara yönelik olumsuz toplumsal tavır büyük ölçüde yumuşamıştır. Rose ve Gallup’un (akt. Basham, Merrifield ve Hepburn, 2007, s. 5) çalışmasında aktarıldığı üzere: “1985’te düzenlenen bir anket, ailelerin yalnızca yüzde 16’sının ev okulunun iyi bir şey olduğunu düşündüğünü göstermişken, 2001 yılında bu rakam yüzde 41’e yükselmiştir” ki bu oldukça çarpıcı bir değişimdir. Bu dönüşümde çeşitli dinamikler belirleyici olmuştur. Bunlardan en önemlisi, ideolojik, felsefi ya da psikolojik arka planı her ne olursa olsun ailelerin ev okuluna yönelmelerinin, nihayetinde çocukları için “en yararlı” olanın peşinde olma eylemi olarak görülmesidir. Söz konusu kavrayış, Amerikan kültüründe geniş bir meşruiyet alanı elde etmiştir. Bu durum, ev okulunu tercih eden ailelerin demografik katmanlarının çeşitlenmesinden ve bu ailelerin sayıca artışı üzerinden gözlenebilir.

ABD’de ev okulunu tercih eden ailelerin ve ev okulu öğrencilerinin toplam sayısına ilişkin tahminler çeşitlilik göstermektedir (Bauman, 2002; Bielick, Chandler ve Broughman, 2001; Lines, 1991, 1999; Princiotta, Bielick ve Chapman, 2006): 1985-1986 yılları arasında yapılan bir araştırmada aktif ev okulu yapan aile sayısının 200.000-300.000 arasında olduğu aktarılırken (Knowles ve diğerleri, 1992, s. 195-196), Ulusal Hane Halkı Eğitim Araştırma Programı (NHES) tarafından 1996 ve 1999’da yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, 1996’da 636.000 olan ev okulu öğrencisi sayısı, 1999’da 791.000’e çıkmıştır. Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi’nin (NCES) elde ettiği sonuçlara göre, 2001’de ABD’de yaklaşık olarak 800.000-1 milyon arası sayıda çocuk öğrenimini evde sürdürmüştür. Ev Okulu Hukuki Savunma Derneği’ne (HSLDA) göre ise bu sayı 2002’de 1,7-2 milyon arasındadır (Princiotta, Bielick ve Chapman, 2004). Ev okulu öğrencilerinin sayısına ilişkin tahminler bu araştırmalarla sınırlı değildir. NHES tarafından yapılan araştırmalara göre bu sayı, 2003’de 1.096.000’den 2007’de 1,5 milyona (1.508.000) ulaşılmıştır (Bielick, 2008). Ray’in çalışmasına (2011) göre ise bu sayı, 2010 baharında 2.04 milyon civarındadır.

Bu araştırmalar üzerinden ABD’de ev okulu öğrencilerinin sayısının hızlı bir büyüme trendi sergilediği ortaya konulabilse de, ABD’deki ev okulu öğrencilerinin net sayısına ulaşmak bugün de mümkün değildir. Bunun başlıca nedeni, Amerikan eğitim sisteminin ABD’nin siyasi yapısıyla ilişkili olarak

yerinden yönetim üzerine kurulu olmasıdır. Pratikte, bu durum, eğitim sisteminin yerel esaslara göre yönetilmesi ve yerel yetkililerce belirlenen standartlara göre denetlenmesi anlamına gelmektedir. Herhangi bir eyaletteki eğitim uygulamalarıyla ilgili yasal düzenlemeler, yalnızca o eyaletin sınırları içinde yürürlüktedir. Amerikan eğitim sisteminin söz konusu yapılanması, ev okuluna ilişkin standart bir işleyişin tanımını yapmaya izin vermemektedir. Diğer bir deyişle, aileler bazı eyaletlerde ev okulu yapma kararlarını yerel eğitim birimine bildirmekle yükümlüken, kimi eyaletlerde bu tür bir zorunlulukları yoktur. Dolayısıyla, mevcut sayının dışında çok sayıda aile ev okulu yapıyor olmasına rağmen, bu aileler sistemin izin verdiği bir tür “kayıt dışılık” sergileyebildiklerinden tespit edilememektedirler.

Ev Okuluna Dönük Eleştiriler ve Ev Okulularının Savunması

Ev okulunun potansiyel sakıncaları üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır (Apple 2000; Evans, 2003; Lubienski, 2000; Reich, 2002, 2005; Waddell, 2010). Bu çalışmaların odak noktası, ev okulunun toplumsal eşitsizlikleri ortadan kaldırmaktan uzak bir eğitim pratiği olduğudur (Apple, 2000, s. 257-267). Yine bu eleştiriyle ilişkili olarak ev okulu yapan ailelerin kendi şahsi ilgilerinin peşinden giderek, kamu yararını hiçe saymalarının bencilce olduğu ve toplumsal bütünlüğe tehdit potansiyeli taşıdığı iddia edilmektedir. Ebeveynler, çocukları için en iyisini kendilerinin bileceği kabulünden yola çıkarak, kendi yaşam felsefelerine uygun bireyler yetiştirmeye çaba gösterirken ve ebeveynlik vazifelerini en iyi şekilde ifa etmenin tatminini yaşarken, kamu yararı gibi bir kaygı taşımamakla eleştirilirler (Apple, 2000; Lubienski, 2000).

Kamu yararı hassasiyetiyle ilişkili olarak resmi öğretim kurumlarına devam etmeyen çocukların iyi birer vatandaş olarak yetişeceklerine dair ciddi kuşku duyulmaktadır. Bu kaygı büyük ölçüde “*insanlar vatandaş yapılır, vatandaş olarak doğmazlar*” (Reich, 2005, s. 112) ön kabulü temelinde kamu okullarının toplumsal fonksiyonlarına duyulan inançtan kaynaklanmaktadır. Okullar, vatandaşlığın içeriğinin ne olması gerektiği konusundaki tartışmalara rağmen belli değerlerin aktarıldığı kurumlardır. Bu yönüyle okulların, öğrencinin her türlü bireysel ve demografik farklılıklarına rağmen ortak bir toplumsal deneyimin parçası olmaları için en elverişli ortamı sağladığı düşünülmektedir. Okullardaki sınıf ortamı, çocuklara sınıf arkadaşlarının değerlerinin kendilerinkinden farklı olabileceğini görme imkanı tanır ki, söz konusu farkındalık özellikle dini ve kültürel çeşitliliğin yoğun olduğu liberal demokrasilerin hayatta kalabilmesi için zorunludur (Reich, 2005, s. 112-115). Ev okulu öğrencileri ise, toplumsal hayatın devamı için zorunlu görülen bu ortak deneyimin parçası olmadıklarından, en nihayetinde demokrasi yara almakta ve sivil toplum temellerinden sarsılmaktadır (Lubienski 2000, s. 208).

Ev okuluna getirilen eleştirilerin yoğunlaştığı diğer bir nokta, çocuğun sosyalleşmesi konusudur (Evans, 2003; Reich, 2002). Ev okulunun çocuklara, kendi aileleri ya da ailelerinin yakın çevresindekiler dışında kalan insanlarla bir araya gelme imkanı vermeyen “steril” formu nedeniyle yeterli ve sağlıklı bir sosyalleşme ortamı sağlamadığı ileri sürülmektedir. Ev okulu yapan ailelerin dahil oldukları sosyal ağ üzerinden düzenledikleri müze ziyaretleri, geziler, hobi aktiviteleri ve piknik organizasyonları ya da herhangi bir alanda yetkin olduğu düşünülen annelerin ya da babaların kendi evlerinde belirlenen günlerde ev okulu öğrencilerine ders vermesi kapalı devre bir sosyalleşme sunmaktadır. Ev okulu öğrencilerinin farklı görüş ve yaşam biçimleriyle karşılaşma imkanlarının olmaması ve dolayısıyla gerçek yaşamdan izole olmaları nedeniyle sosyal etkileşim becerilerini geliştirme imkanları da ortadan kalkmakta ve bir anlamda sosyalleşme bağlamında “engelli” durumuna düşmektedirler (Romanowski, 2001, s. 81).

Ev okulunun ebeveynlerin gözetiminde gerçekleştirilen bir eğitim uygulaması olması bakımından ebeveynlerin öğretmen rolüne soyunması da eleştirilen yönlerindedir. Ailelerin evde çocuklarını arzu ettikleri gibi eğitmeye kalkışmalarının ebeveynlik hakkı olup olmadığı sorgulanmaktadır (Blokhuis, 2010; Evans, 2003, 2. Prg.; Reich 2002, s.56; Waddell, 2010, s. 561). Bu bakış açısına göre, ev okulu dışında hiçbir eğitim ortamı ebeveynlere bu eğitim formunda olduğu gibi çocuklarının eğitimi üzerinde kontrol imkanı sunmaz. Reich (2005)’in tarif ettiği haliyle,

Ebeveynler sosyal etkileşim fırsatlarını sınırlandırabilir, müfredatı kontrol edebilir ve ebeveynlerin değerlerinin mümkün olan her yolla çoğaltıldığı ve teşvik edildiği bir öğrenme ortamı yaratabilirler. Bir-biriyle rekabet eden fikirlere veya görüşleri ebeveynlerinkinden farklı olan insanlarla etkileşime çok az maruz kalmaları veya hiç maruz kalmamaları nedeniyle, ev okulu uygulanan çocuklar, kendileri için düşünme kapasitelerini geliştirmeyen tamamen kapsayıcı veya bütüncül bir ortamda yetiştirilebilirler. Ebeveynler, çocuklarının sosyalleşmesini, kendi dünya görüşleri çerçevesinde yanılmaz inanışlarını veya kendi veya başka birilerinin otoritelerine sorgusuz itaati onlara aşılacak şekilde tamamen kontrol edebilirler...Kısacası, çocuklar özgürlükten mahrum kalarak, başka yaşam tarzlarını tahayyül edemez hale gelebilirler. (s. 114).

Ev okulu yapan ailelere göre ise “denetimli” sosyalleşmeye (“S” sorusu olarak adlandırılır) getirilen eleştiriler son derece önyargılı bir bakışın ürünüdür ve bu eleştirilerden payına düşeni almayan ev okulcu neredeyse yoktur (Medlin, 2000, s. 107; Ray, 2005, s. 4). Aileler, çocuklarını gerçek hayattan koparmadıklarını ya da izole etmediklerini iddia ederek, getirilen bu eleştiri-

lere karşı çıkmakta ve yapılan araştırmalara dayanarak söz konusu eleştirilere karşı argümanlar getirmektedirler (Medlin, 2000, s. 110-112; Smedley, 2005, s. 72).

Her şeyden önce, sınıf ortamının düşmanca tavırların ve alışkanlıkların geliştirmesine zemin hazırladığını ve yaşanan bu sosyalleşme deneyiminin çocukları üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşünmektedirler. Okulları, öğrencilerin önlerine konulan her ne varsa koşulsuz şekilde uyum sağlamalarının beklendiği ve bu türden bir uyumun ödüllendirildiği kurumlar olarak görmektedirler. Oysaki bu türden katı ve otoriter bir atmosferin hakim olduğu bir ortam, çocukların bağımsız kişilikler geliştirmelerine izin vermez ve kendilerine olan güvenlerine ciddi şekilde zarar verir.

Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının görmezden gelindiğini düşündükleri okullara kıyasla, ev okulunun çocuklara geleneksel okul sınıflarında kazanabileceklerinden daha fazla akademik avantaj sunacağını düşünmektedirler. Bu argümanlarının dayanak noktası ise, ev okulunun katı, değişmez, tek bir öğretim ve öğrenme ortamını içermiyor oluşudur. Ev okulu öğrencisi, kendi ilgilerini sınıf ortamının yarattığı rekabet duygusundan uzak bir biçimde geliştirme imkanı yakaladığı gibi, birebir eğitimin verdiği avantajla, ihtiyaç duyduğu konulara daha fazla zaman ayırabilmektedir. Akademik bilgileri edinme süreci zaman ve mekan boyutunda esnek bir form kazanmaktadır.

Yine, klasik okul ortamının çocukları yaş gruplarına göre kategorize ediyor oluşu, ev okulu için doğal olarak geçerli değildir. Dolayısıyla ev okulu öğrencileri sınıflarda olduğu gibi sadece kendi yaşındakilerle sosyalleşmeye zorlanmaz. Kaldı ki, ev okulu yapan aileler kendileri gibi düşünen ailelerle paylaştıkları sosyal ağı oldukça aktif bir şekilde kullanmaktadırlar. Bu ilişki, bilgi alışverişi şeklinde olabildiği gibi, farklı yaş gruplarından gelen ev okulu öğrencilerini bir araya getiren çeşitli sosyal ve akademik etkinliklerin düzenlenmesi şeklinde de olabilmektedir.

Ev okulu öğrencilerinin, ebeveynlerinin organize ettiği çeşitli organizasyonlara katılabilmesinin yanı sıra devlet ya da özel okullardan ders almaları ve bu okullarının müzik ya da atletizm kollarına katılmaları da sadece kendi küçük grupları içinde sosyalleşmeye mahkum edilmediklerinin bir diğer kanıtıdır. Ev okulu, bu koşullarda, çocuğu sosyal yaşamdan koparmadığı gibi, iddia edildiğinin aksine her yaş grubundan insanla bir araya gelmesine imkan tanıyan bir eğitim uygulamasıdır. Aileler, çocuklarının sosyal olarak devlet ya da özel okula devam eden yaşlılarından daha olgun olmalarını, her yaş grubundan ve farklı sosyal çevrelerden insanlarla bir araya gelmelerinin pozitif sonuçlarından biri olarak görürler (Medlin, 2000, s. 119).

Ebeveynler, aynı zamanda, bu eğitim uygulamasının çocuklarıyla daha fazla zaman geçirmelerine imkan sağladığı için aile bağlarının kuvvetlendiğini

düşünmektedirler. Ev okulu bu yönüyle, çocuk için olduğu kadar kendileri için de büyük bir şanstır (Kunzman ve Gaither, 2013, s. 10). Dolayısıyla özellikle dini ve kültürel çeşitliliğin yoğun olduğu liberal demokrasilerin hayatta kalabilmesi için ihtiyaç duyulan, ev okulundan korkularak yasalarla kontrol altına alınmasından ziyade, bu uygulamaya çokkültürlülüğün eğitim alanında uygulama bulmuş formu olarak yaklaşmaktır (Glanzer, 2008).

Sonuç

1960’ların sonunda, ABD’de eğitim alanında yeni bir arayış olarak ortaya çıkan ev okulu, bugün yasal bir eğitim seçeneğidir. ABD’de ortaya çıkışı ve günümüze gelinen süreçte deneyimlenen uygulama çeşitliliği, eğitim-toplum ilişkisinin ritminin yakalanmasında toplumsal koşulların belirleyiciliğinin önemine dair oldukça çarpıcı bir örnektir.

Literatür, ev okulunun, ABD’de 1960’ların sonunda ana akım kültüre eleştirel yaklaşan grupların çabalarıyla etkinlik kazandığına işaret etmektedir. Toplumsal hayatın üzerine inşa edildiği kurum ve değerlerin sorgulandığı bu dönemde, eğitim sistemi de çeşitli açılardan eleştirilmiştir. Geleneksel öğretim kurumlarının kurulu düzeni yeniden ürettiğine ve eğitim reformlarının işlevsizliğine dair kabuller eğitim alanında yeni arayışlarla sonuçlanmıştır. Öğrenmenin tek bir formunun olmadığı ve yaşamın kendisini içeren bir süreç olduğu iddiası, bu dönemde çeşitli alternatif eğitim uygulamalarına kaynaklık etmiştir. Ev okulu da bu dönemin ürünü olan alternatif eğitim uygulamalarından biridir.

Burada gözden kaçırılmaması gereken nokta, ev okulunun ebeveynlerin çocuklarına eğitimleriyle ilgili olarak evde destek olmalarına indirgenemeyecek bir eğitim uygulaması olduğudur. 1960’ların sonunda uygulanmaya başlanan ev okulu, dönemin koşullarının belirleyiciliğinde ortaya çıkan bir toplumsal harekettir. Dolayısıyla, bu dönemde ortaya çıkan durum, Koloni dönemi Amerika’sının zorunlu koşulları nedeniyle ebeveynlerin çocuklarını evde eğitmelerine referansla yaşanan bir eğitim rönesansı değildir. Ev okulunun farkı tam da burada, yeni kuşağın eğitiminin profesyonellere terk edildiği ve okulun daha parlak bir gelecek için zorunlu görüldüğü bir dönemde ortaya çıkmış olmasındadır.

Bununla birlikte, bugün, ev okulu çizgi dışı kalmış grupların seçimi ya da bir karşı kültür hareketi olmaktan çıkmıştır. Marjinal grupların seçimi olmadığı gibi, bu uygulamayı muhafazakar ya da liberal bir eğitim hareketi olarak görmek de artık pek gerçekçi görünmemektedir. Ev okulları tarif eden Beyaz, Hıristiyan, orta-orta üst gelir grubunun temel motivasyonlarının dini olduğu şeklindeki kategorizasyon halen yaygın olsa da, demografik katmanlar büyük ölçüde çeşitlenmiştir.

Bir karşı kültür hareketi olarak ortaya çıkan ev okulunun toplumun farklı katmanlarından gelen ailelerin tercih ettiği yasal bir alternatif eğitim uygulamasına dönüşümünde, bu eğitim uygulamasının legalleşme sürecinin payı büyüktür. Ev okulu taraftarları her ne kadar kamu ve hukuk önünde haklarını kazandıklarını düşünüyor olsalar da, esasında gerçekleşmiş olan durum, ev okulunun ABD'nin tüm eyaletlerinde legalleşerek devlet kontrolünde gerçekleşen bir eğitim seçeneğine dönüşmüş olmasıdır. Dolayısıyla, yasallaşma süreci ev okulu taraftarlarınca sevinçle karşılanırsa da, süreç sonunda, başlangıçta itiraz ettikleri okul sisteminin parçası olmaya katkıda bulunmuşlardır. Ev okulu, bugün, çok seçenekli bir yapılanma sergileyen Amerikan eğitim sisteminin bileşenlerinden birine dönüşmüştür. Ev okulu uygulamasının ABD'deki sözcüğü serüveni, bu yönüyle, Amerikan eğitim tarihi ışığında öğretim kurumlarından beklentilerde radikal bir değişim olmadığının da örneğidir. Diğer bir deyişle, *sosyal düzen* anahtar kavram olmayı sürdürmektedir.

Kaynakça | References

- Andrade, A. G. (2008). *An exploratory study of the role of technology in the rise of homeschooling*. Unpublished doctoral dissertation, Ohio University, USA.
- Apple, M. W. (2000). The cultural politics of home schooling. *Peabody Journal of Education*, 75(1 - 2), 256-271.
- Aydın, İ. (2010). *Alternatif okullar*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydoğan, İ. (2007). Ev okulları. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 72-85.
- Baker, D. P. (2014). *The schooled society: The educational transformation of global culture*. Stanford University Press
- Basham, P., Merrifield, J. and Hepburn, C. R. (2007). Home schooling: From the extreme to the mainstream. 2nd Edition. *Studies in Education Policy*, pp. 1-24.
- Baugus, B. D. (2009). *An economic theory of homeschooling*. Unpublished doctoral dissertation, George Mason University, Fairfax, VA.
- Bauman, K. J. (2002, May 16). "Home schooling in the United States: Trends and Characteristics". *Education Policy Analysis Archives*, 10(26).
- Bielick, S., Chandler K., and Broughman, S. P. (2001). *Homeschooling in the United States: 1999*. (NCES 2001-033). U.S. Department of Education. Washington, DC: National Center for Education Statistics.
- Bielick, S. (2008). *1.5 Million Homeschooled Students in the United States in 2007*. (NCES 2009-030) U.S. Department of Education. Washington, DC: National Center of Educational Statistics.
- Blokhuis, J.C. (2010). Whose custody is it, anyway?: 'Homeschooling' from a *parens patriae* perspective. *Theory and Research in Education*, 8(2) 199-222.
- Campbell, P. L. R. (2012). *A qualitative analysis of parental decision-making in regards to homeschooling*. Unpublished doctoral dissertation, Michigan State University, the USA.

- Cizek, G. J. (1990). Home education alternatives vs. accountability. *Educational Policy* 4(2), 109-125.
- Collom, E. (2005). The ins and outs of homeschooling: The determinants of parental motivations and student achievement. *Education and Urban Society*, 37(3), 307-335.
- Evans, D. L. (2003, September 2). *Home is no place for school*. Retrieved September 3, 2003, from http://www.usatoday.com/news/opinion/editorials/2003-09-02-opposee_x.htm
- Erickson, D. A. (2005). Homeschooling and the common school nightmare. B. S. Cooper (Ed.), *Home schooling in full view* (p. 21-44). Greenwich, CT: Information Age.
- Farenga, P. (1999). John Holt and the origins of contemporary homeschooling. *Paths of Learning: Options for families and communities*, 1(1), 8-13. Retrieved from <http://mhl.org/information/resourcesarticles/holtorigins.htm>
- Gaither, M. (2008). *Homeschool: An American history*. New York: Palgrave Macmillan
- Glanzer, P. L. (2008). Rethinking the boundaries and burdens of parental authority over education: A response to Rob Reich's case study of homeschooling. *Educational Theory*, 58, 1-16.
- Goodman, P. (1960). *Growing up absurd*. New York: Random House.
- Goodman, P. (1964). *Compulsory mis-education*. New York: Horizon.
- Graubard, A. (1970). *The open classroom: Radical reform and free school movement*. New York: Pantheon.
- Grubb, D. (1998). Homeschooling: Who and why? Paper presented at the Annual Meeting of the Mid-South Educational Research Association 27th, New Orleans, LA, November 3-6, pp. 23.
- Gustafson, J. A. (2012). *A demographic portrait of homeschooling families in South Carolina*. Unpublished doctoral dissertation, University of South Carolina, the USA.
- Gündüz, M. (2006). Okulsuz eğitim uygulamasına yeni yaklaşımlar, tutoring örneğinin eleştirisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 172, 232-239.
- Hill, P. T. (2000). Home schooling and the future of public education. *Peabody Journal of Education*, 75(1 ve 2), 20-31.
- Holt, J. (1965). *How children fail*. New York: Dell.
- Holt, J. (1967). *How children learn*. New York: Pitman Publishing Corporation.
- Holt, J. (1969). *The underachieving school*. New York: Dell.
- Howell, J. S. and Sheran, M. E. (2008). *Homeschooling in the United States: Revelation or Revolution*. pp. 1-33. Retrieved from http://www.csus.edu/indiv/h/howellj/papers/homeschooling_howellsheran.pdf
- HSLDA (t.y.). HSLDA international. Home School Legal Defense Association, <http://www.hslda.org/hs/international/default.asp>.
- Illich, I. (1970). *Deschooling Society*. New York: Harper Colophon.
- Isenberg, E. J. (2007). What have we learned about homeschooling?. *Peabody Journal of Education*, 82 (2-3), 387-409.

- Johnson, D. M. (2013). Confrontation and Cooperation: the complicated relationship between homeschoolers and public schools. *Peabody Journal of Education*, 88(3), 298-308.
- Kılıç, E. D., Önen, Ö. (2012). Homeschooling in Turkey (Focus Group Interviewing Method). *US-China Education Review*, 1, 113-123.
- Knowles, J. G., Marlow, S. E. and James A. (1992). From pedagogy to ideology: Origins and phases of home education in the United States, 1970-1990. *American Journal of Education*, 100(2), 195-235.
- Kohl, H. (1970). *The open classroom*. New York: Random House.
- Kozol, J. (1972). *Free schools*. Boston: Houghton-Mifflin.
- Kunzman, R. (2009). *Write these laws on your children: Inside the world of conservative Christian homeschooling*. Boston: Beacon Press.
- Kunzman, R. ve Gaither, M. (2013). Homeschooling: A comprehensive survey of the research. *Other Education: The Journal of Educational Alternatives*. 2(1), 4-59.
- Lines, P. M. (1991). "Home instruction: The size and growth of the movement". J. VanGalen and M. A. Pitman (Eds.), *Home schooling: Political, historical, and pedagogical perspectives* (pp. 9-41). Norwood, NJ: Ablex Publishing Corporation.
- Lines, P. M. (1999). *Homeschoolers: Estimating numbers and growth*. Washington, D.C.: Office of Education Research and Improvement, U.S. Department of Education. Retrieved from <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED456167.pdf>
- Lubienski, C. (2000). Whither the common good?: A critique of home schooling. *Peabody Journal of Education*, 75(1-2), 207-232.
- Lyman, I. (1998). Homeschooling: Back to the future? *Cato Policy Analysis*, 294. Retrieved from <http://www.cato.org/pubs/pas/pa-294.html>
- Medlin, R. G. (2000). Home schooling and the question of socialization. *Peabody Journal of Education*, 75(1-2), 107-123.
- Meyer, J.W., Tyack, D., Nagel J. and Gordon, A. (1979). Public education as nation-building in America: Enrollments and bureaucratization in the American states, 1870-1930. *American Journal of Sociology*, 85(3), 591-613.
- Neill, A. S. (1960). *Summerhill: A radical approach to child rearing*. New York: Hart.
- Neumann, R. (2003). *Sixties legacy: A history of the public alternative schools movement, 1967-2001*. New York: Peter Lang Publishing.
- Öz, M. (2008). *Amerika'da alternatif bir eğitim modeli olarak kişi merkezli eğitim*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Pehlivan, İ. and Pehlivan, Z. (2000). Ev okulu uygulaması: Amerika Birleşik Devletleri örneği. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 33(1), 91-97.
- Princiotta, D., Bielick, S., and Chapman, C. (2004). *1.1 Million Homeschooled Students in the United States in 2003*. (NCES 2004-115). Washington, DC: U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics.
- Princiotta, D., Bielick, S., and Chapman, C. (2006). *Homeschooling in the United States 2003: Statistical Analysis Report* (No. NCES2006-042). Washington, DC: U.S. Department of Education, National Center for Educational Statistics.

- Ray, B. D. (2000). Home schooling: The ameliorator of negative influences on learning?. *Peabody Journal of Education*, 75(1 ve 2), 71-106.
- Ray, B. D. (2005). A homeschool research story. B. S. Cooper (Ed.), *Homeschooling in full view: A reader* (pp. 1-19). Greenwich, CT: Information Age.
- Ray, B. (2011). *2.04 Million Homeschool Students in the US in 2010*. National Home Education Research Institute. Retrieved from <http://www.nheri.org/HomeschoolPopulationReport2010.pdf>
- Reich, R. (2002). The civic perils of homeschooling. *Educational Leadership*, 59(7), 56-59.
- Reich, R. (2005). Why homeschooling should be regulated. B. S. Cooper (Ed.), *Homeschooling in full view: A reader* (pp. 109-120). Greenwich, CT: Information Age.
- Reimer, E. (1971). *School is dead: Alternatives in education*. New York: Doubleday.
- Roberts, S. B. (2008). Homeschooling. S. Mathison and E. Wayne Ross (Eds.), *Battleground schools* Volume 1 (pp. 313-319). Westport, CT: Greenwood press.
- Romanowski, M. (2001). Common arguments about the strengths and limitations of home schooling. in *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideals*. 75(2), 79-83.
- Rudner, L. M. (1999). Scholastic achievement and demographic characteristics of home school students in 1998. *Educational Policy Analysis Archives* 7 (8), 1-31.
- Smedley, T. (2005). Homeschooling for liberty. B. S. Cooper (Ed.), *Homeschooling in full view: A reader* (pp. 69-74). Greenwich, CT: Information Age.
- Smiley, H. T. (2010). *She's leaving home: The effect of college experiences on homeschooled students*. Unpublished doctoral dissertation, University of Arkansas at Little Rock, the USA.
- Spring, J. (2010). *American education*. New York: McGraw-Hill.
- Stoudt, P.K. (2012). *Accommodations in homeschool settings for children with special education needs*. Unpublished doctoral dissertation, Liberty University, Lynchburg, VA.
- Stevens, M. L. (2001). *Kingdom of children: Culture and controversy in the homeschooling movement*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Taşdan, M. and Demir, Ö. (2010). Alternatif Bir Eğitim Modeli Olarak Ev Okulu. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 9(18), 81-99.
- Taşdan, M. and Demir, Ö. (2013). The views of academic staff in Turkey on home schooling programs: a qualitative study. *International Journal of Social Science*, 6(5), 1085-1103.
- Tösten, R. and Elçiçek, Z. (2013). Alternatif okullar kapsamında ev okullarının durumu. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 37-49.
- Tyack, D. and Cuban, L. (1995). *Tinkering toward utopia: A century of public school reform*. Cambridge MA: Harvard University Press.
- Van Galen, J. (1986). *Schooling in private: A study of home education*. Unpublished doctoral dissertation, University of North Carolina, Chapel Hill, the USA.
- Van Galen, J. A. (1991). Ideologues and pedagogues: Parents who teach their children at home. J. Van Galen and M. A. Pitman (Eds.), *Home schooling: Political, historical, and pedagogical perspectives* (pp. 63-76). Norwood, NJ: Ablex Publishing.

Waddell, T.B. (2010). Bringing it all back home: Establishing a coherent constitutional framework for the re-regulation of homeschooling. *Vanderbilt Law Review*. 63(2), 541-597.

Wagner, T. J. (2008). *Parental perspectives of homeschooling: A qualitative Analysis of parenting attitudes regarding homeschooling as opposed to public schooling*. Unpublished doctoral dissertation, Capella University: The USA.

Welner, K. M. and Welner, K. G. (1999). *Contextualizing Homeschooling Data: A Response to Rudner*. *Educational Policy Analysis Archives*. 7(13), 1-10.

Whitehead, J.W. and Crow, A.I. (1993). *Home Education: Rights and Reasons*. Wheaton, IL: Crossway Books.